

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการประชาสัมพันธ์เข้าไปมีบทบาทอยู่แทบทุกหน่วยงาน ไม่ว่าจะของรัฐบาล หรือเอกชน การวางแผนพัฒนาประเทศได้นำเอาการประชาสัมพันธ์เข้าไปช่วยให้แผนพัฒนา ดำเนินไปสู่เป้าหมายมากยิ่งขึ้น นับว่าเป็นการยอมรับอย่างแน่นอนแล้วว่า วิชาการประชาสัมพันธ์ มีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นสาขาใดก็ตาม การพัฒนาประเทศจะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือ รัฐจะต้องสร้างความเข้าใจกับประชาชนให้มาก เพื่อให้ประชาชนยอมรับว่าการพัฒนาประเทศก็คือการพัฒนาที่เกิดจากประชาชนเจ้าของประเทศ นั้นเอง เมื่อประชาชนพัฒนาไปตามเป้าหมายแล้ว การพัฒนาประเทศสู่เป้าหมายก็ง่ายยิ่งขึ้น

การพัฒนาประเทศเป็นขบวนการที่ไม่มีการหยุดยั้ง ดังนั้นวิชาการประชาสัมพันธ์ ก็จะช่วยนักประชาสัมพันธ์ให้มีความรู้ความมั่นใจในการทำงาน จึงไม่มีที่หยุดยั้งเช่นกัน นับว่า วิชาการด้านนี้ก็ยิ่งเพิ่มความสำคัญมากขึ้นทุกที งานการประชาสัมพันธ์ก็ต้องอาศัยวิชาการที่ทันสมัย เมื่อประชาชนถูกเปลี่ยนแปลงด้วยเทคนิคใหม่ ๆ ของวิชาการประชาสัมพันธ์ งานการ ประชาสัมพันธ์จึง เป็นงานที่จะต้องทันสมัยและทันกับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้นจึงมีความ จำเป็นจะต้องพิจารณาตัวเองอยู่เสมอ ถ้ารู้ตัวเองว่าจะล้าหลังก็ต้องปรับปรุงตัวเอง ทั้ง ความคิด และการกระทำ (บำรุงสุข สิทธำไพ 2521 : 32)

ประชาชนส่วนใหญ่ตื่นตัวและแสดงออกซึ่งสิทธิเสรีภาพทางการเมืองในระบบ ประชาธิปไตย อย่างกว้างขวาง มีการจัดตั้งกลุ่มและศูนย์ต่าง ๆ เพื่อเรียกร้องสิทธิและความชอบธรรมจากรัฐบาล หรือทางราชการอยู่ตลอดเวลา กลุ่มผู้นิยมสิทธิการเมืองฝ่ายตรงข้าม ก็นำกำลังเข้ามามีการแทรกซึมบ่อนทำลายความมั่นคงภายในประเทศอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้โดยอาศัยช่องว่าง แห่งความไม่รู้ ไม่เข้าใจของประชาชนกับทางราชการ ส่วนราชการ ต่าง ๆ ควรจะได้มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ในการรับฟังความคิดเห็นและสอบถาม

ความต้องการของประชาชน รวมทั้งทำหน้าที่แถลงและเผยแพร่ข่าวสาร ผลงานของส่วนราชการ นั้น ๆ ด้วย (สำเนา วรรณสาร 2519 : 1)

จากความจำเป็นดังกล่าวข้างต้นนี้ โรงเรียนการประชาสัมพันธ์จึงได้ก่อตั้งขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2504 โดยกรมประชาสัมพันธ์ได้ทำบันทึกขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2501 มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า "การประชาสัมพันธ์ เป็นกิจการที่สำคัญยิ่ง ในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าในประเทศที่เจริญแล้ว องค์การหน่วยราชการ สถาบันหน่วยงาน-ธุรกิจภาคเอกชน ล้วนแล้วแต่มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำอยู่ที่นั่น ในประเทศไทย หน่วยราชการทุกแห่ง มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของตนเองอยู่บ้าง แต่เจ้าหน้าที่เหล่านั้น ส่วนมากมิได้รับการอบรมวิชาการประชาสัมพันธ์มาก่อน จึงทำให้การปฏิบัติงานไม่ได้ผล เต็มเม็ดเต็มหน่วย อาจปฏิบัติผิดพลาดเนื่องจากขาดหลักวิชาการทางด้านการศึกษาประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ได้ตระหนักในข้อบกพร่องเหล่านี้ จึงดำริที่จะ เปิดการสอนวิชาการประชาสัมพันธ์ ขึ้น" ซึ่งทางคณะรัฐมนตรีก็ได้อนุมัติในหลักการเมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2501 และ ขณะเดียวกันกรมประชาสัมพันธ์ขอปรับปรุงส่วนงานโดยให้มีกองการศึกษาขึ้นในกรมประชาสัมพันธ์ แบ่งออกเป็น 2 แผนก คือ แผนกอุปกรณ์การศึกษา และแผนกโรงเรียน แต่ได้รับอนุมัติให้มี เพียงแผนกโรงเรียนการประชาสัมพันธ์ไปก่อน โดยขึ้นตรงต่อกองวิทยากร ซึ่งทางกรม ได้กำหนดให้สังกัดอยู่ในสำนักเลขานุการกรม เพื่อที่จะได้ยกเป็นกองต่อไป ทางด้านการก่อสร้างอาคารโรงเรียนก็ดำเนินการก่อสร้างจนแล้วเสร็จในต้นปี พ.ศ. 2504 และได้ ฤกษ์เปิดการฝึกอบรมเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2504 อันถือเป็นวันกำเนิดโรงเรียน การประชาสัมพันธ์ (ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อ 25 สิงหาคม 2507)

หลักสูตรแรกที่เปิดอบรมพร้อมวันกำเนิดโรงเรียนการประชาสัมพันธ์ คือ หลักสูตร "เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ฝ่ายอำนวยความสะดวก" รุ่นที่ 1 ซึ่งมีข้าราชการ ทหาร ตำรวจ และ พลเรือน จำนวน 31 คน

จนถึงปี พ.ศ. 2507 รัฐบาลได้เห็นความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากโรงเรียนฯ ที่ได้เผยแพร่วิชาการด้านการประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางแพร่หลายยิ่งขึ้นในประเทศไทย จึงได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยโรงเรียนการประชาสัมพันธ์ขึ้น โดยมีเจตนารมณ์ว่า

การบริหารและพัฒนาประเทศในระบอบประชาธิปไตย จำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนอย่างใกล้ชิด และอาศัยการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อขจัดความห่างเหิน และสร้างความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันระหว่างรัฐบาลกับประชาชน จึงเห็นควรตั้งโรงเรียนการประชาสัมพันธ์ขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการประชาสัมพันธ์ของกระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ รวมทั้งเผยแพร่วิชาการนี้ให้แก่ข้าราชการ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตลอดจนส่งเสริมวิธีใช้เครื่องมือสื่อสัมพันธ์ประเภทต่าง ๆ อย่างถูกต้อง และได้ผลสมบูรณ์

โรงเรียนการประชาสัมพันธ์ จึงได้ขยายเปิดหลักสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้แก่ หลักสูตรผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง โสตทัศนูปกรณ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ หนังสือพิมพ์-สัมพันธ์ เป็นต้น การขยายหลักสูตรออกไปนี้ ได้รับความสนับสนุนและร่วมมือจากต่างประเทศ ด้วยการที่โรงเรียนได้เปิดหลักสูตรต่าง ๆ หลายหลักสูตรขึ้น แต่ลักษณะของการศึกษาอบรมไม่เหมือนกับการศึกษาในโรงเรียนหรือสถาบันทั่วไป เพราะมุ่งเพิ่มพูนความรู้ เฉพาะด้านฝึกให้มีประสบการณ์และความชำนาญแก่ผู้ทำหน้าที่ด้านนี้หรือกำลังจะได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่การประชาสัมพันธ์ แม้แต่ผู้ที่มีพื้นความรู้และประสบการณ์มาก่อน ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ด้านนี้ก็ต้องรับการอบรมเพิ่มเติมตามความมุ่งหมายดังกล่าว

ดังนั้นโรงเรียนการประชาสัมพันธ์จึงเป็นศูนย์ฝึกอบรมแห่งแรกในประเทศไทย ที่ดำเนินการฝึกอบรมบุคลากรทางด้านการศึกษาสัมพันธ์ของชาติ (โรงเรียนการประชาสัมพันธ์ 2528 : 24)

โสตทัศนูปกรณ์

เหตุผลที่ต้องใช้โสตทัศนูปกรณ์ในการประชาสัมพันธ์ ประการหนึ่งก็คือ เนื่องจากการเรียนรู้ต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวเรานั้นจากผลการวิจัยทราบว่า ส่วนใหญ่เกิดจากการได้เห็น คือประมาณ 75 เปอร์เซ็นต์โดยจักษุสัมผัส จากการได้ยินประมาณ 13 เปอร์เซ็นต์โดยโสตสัมผัส นอกจากนั้นอีกประมาณ 6 เปอร์เซ็นต์จากการสัมผัส 3 เปอร์เซ็นต์ จากการได้กลิ่นและอีก 3 เปอร์เซ็นต์จากการได้รส ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าทัศนูปกรณ์และโสตอุปกรณ์

มีความสำคัญที่สุด และรองลงมาตามลำดับ คืองานประชาสัมพันธ์ (สำเนา วรสาร 2519 : 1)

มีนักการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายและคำนิยามของ
โสตทัศนูปกรณ์และการประชาสัมพันธ์ไว้ดังนี้

โสตทัศนูปกรณ์ หมายถึง สื่อหรืออุปกรณ์เพื่อช่วยในการ เผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ
ซึ่งอาจเป็นวัสดุหรือ เครื่องมือ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนนำมาใช้ประกอบการ เรียนการสอนหรือ
นักประชาสัมพันธ์นำมาใช้เป็นสื่อในการ เผยแพร่ข่าวสาร เพื่อช่วยให้ผู้ เรียนหรือผู้รับข่าวสาร
เกิดการ เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด (สะอาด ดัณศุกผล 2500 : 40) หรืออาจ
หมายถึง วัสดุเครื่องมือหรือกิจกรรมอย่างใดหรือหลายอย่างร่วมกัน ที่เป็นเครื่องมือช่วยให้เกิด
ประสบการณ์ในการ เรียนรู้ โดยผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ ของผู้เรียน (สำเนา วรสาร
2517 : 8) โสตทัศนูปกรณ์อาจหมายถึง เครื่องมือชนิดหนึ่งที่มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุน
กระบวนการ เรียนรู้โดยอาศัยประสาทสัมผัสทางการ ได้ยินและประสาทสัมผัสทางการมองเห็น
(Carter V.Good 1959 : 22) โสตทัศนูปกรณ์เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ช่วยครูในการถ่ายทอด
สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นทักษะ ทักษะคิด ความรู้ ความ เข้าใจ และซาบซึ้งไปยังผู้เรียน ทักษะอุปกรณ์เป็น
เครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอนชนิดหนึ่ง ซึ่งผู้เรียนมองเห็นได้ แต่ไม่ได้ยิน ส่วนโสตอุปกรณ์
เป็นเครื่องมือประกอบการสอนที่ผู้เรียนได้ยินแต่ไม่เห็น ดังนั้นโสตทัศนูปกรณ์จึง เป็นเครื่องมือ
ประกอบการสอนที่ได้ยินและมองเห็น (Haas and Packer 1955 : 11)

การประชาสัมพันธ์

ถ้าพิจารณาจากศัพท์ คำว่า "ประชาสัมพันธ์" ซึ่งในภาษาอังกฤษใช้ว่า
พับลิค รีเลชัน (Public Relation) ย่อมมีความหมายชัดเจนอยู่ในตัวแล้ว คือ

ประชา (Public) ได้แก่ ประชาชน สาธารณชน กลุ่มชน

สัมพันธ์ (Relations) ได้แก่ ความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องด้วยกับประชาชนสาธารณชน
หรือกลุ่มชน (วิจิตร อวระกุล 2522 : 39)

ความหมายของการประชาสัมพันธ์นั้น ถ้าตีความทางด้านภาษา ก็อาจมีความหมาย
ไปในด้านต่าง ๆ ได้อย่างน้อย 3 ทาง ด้วยกันคือ

1. หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันหรือบุคคล กับกลุ่มบุคคลหรือประชาชน
2. หมายถึงช่องทางหรือเครื่องมือที่ใช้ เพื่อสื่อความสัมพันธ์
3. หมายถึงปริมาณ สภาพ คุณภาพ หรือฐานะของความสัมพันธ์ของสถาบัน หรือ
กลุ่มบุคคลหรือประชาชน (วิจิตร อวาทะกุล 2522 : 52)

ฟิลลิป เลสลีย์ (Phillip Lesley) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์
เมื่อปี 1967 ผลของการศึกษาพบว่า

1. การประชาสัมพันธ์ช่วยสร้างมนุษยสัมพันธ์ในหน่วยงานหรือสถาบันต่าง ๆ ได้
อย่างดี
2. การประชาสัมพันธ์จะช่วยในเรื่องการประสานงานในองค์การและหน่วยงาน
ภายนอกซึ่งเกี่ยวข้องได้ เป็นอย่างดี
3. การประชาสัมพันธ์ที่ดี ควรนำโศดักศุญษณ์เข้ามาใช้อย่างกว้างขวาง และ
สามารถทำให้งานมีประสิทธิภาพสูง
4. การจัดพิมพ์ เอกสาร เผยแพร่จะ เป็นตัวกลางในการประชาสัมพันธ์ได้ เป็นอย่างดี
5. การสร้างความพอใจต้องกระทำพร้อมกันหลายด้าน เช่น บุคลากร ประชาชน
ผู้มาติดต่อ การใช้คำพูด การเอาใจที่ดี จะช่วยให้เกิดความประทับใจ

รายละเอียดที่อธิบายความหมายของประชาสัมพันธ์ เพิ่มเติมมีดังนี้

1. การบอกกล่าวประชาชน โดยที่การประชาสัมพันธ์ เป็น เรื่องของความสัมพันธ์
ระหว่างบุคคล การที่สถาบันต้องการให้ประชาชนสนใจก็จำ เป็นต้องมีการบอกกล่าวประชาชน
ทุกขั้นตอนเป็นลำดับไป เพื่อให้ประชาชนเกิดความสนใจและมีความ เข้าใจซึ่งสื่อกลางของการ
บอกกล่าวนั้นก็คือ "การประชาสัมพันธ์"

2. การเอาใจใส่กับประชาชาติ งานประชาสัมพันธ์มิใช่ เป็น เพียงผู้ป้อนข่าวสาร
แก่ประชาชน และ เรียร้องให้สนใจ เท่านั้น แต่การประชาสัมพันธ์ยังจะต้องมีบทบาทในการรับ

ความคิด เห็นและที่ท่าของประชาชนในสังคมพิจารณาปรับปรุงแผนงานหรือแนวปฏิบัติงานของสถาบันของตนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความคิดเห็นอัน เป็นสิ่งแสดงออกซึ่งความต้องการของประชาชนด้วย

3. การติดต่อไปมาทั้งสองฝ่าย การที่จะล่วงรู้ถึงประชามติตามข้อ 2 นั้นย่อม ต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง เพื่อให้สถาบันกับประชาชนมีความเข้าใจอันดีและ มีความสัมพันธ์อันราบรื่นต่อกัน การประชาสัมพันธ์จะต้อง เป็นสื่อกลางของการติดต่อสัมพันธ์จากสถาบันไปสู่ประชาชนวิถีทางหนึ่ง และในขณะเดียวกันก็จากประชาชนขึ้นไปสู่สถาบันอีกวิถีทางหนึ่ง ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ สถาบันต้องให้เอกสารประกอบในการพูดหรือเขียนเพื่อที่จะ แสดงออกซึ่งความคิดเห็นที่เรามีต่อสถาบันโดยเสรีด้วย เฮอริเบิร์ต ลอยด์ (Herbert Lloyd) กล่าวไว้ว่า "ผู้บริหารที่ฉลาดย่อมรับฟังปฏิบัติการและความคิดเห็นของประชาชนเสมอ"

4. การยึดหลักความจริง งานประชาสัมพันธ์เป็นงานที่ต้องอาศัยการให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชนเท่านั้น มิฉะนั้นจะดูประหนึ่งเป็นงานของการโฆษณาขายตัวเองของสถาบันนั้น ๆ โดยใช้ เล่ห์เพทุบายมิด เป็นความจริง เพื่อสร้างความ เชื่อถือให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนต่อสถาบันของตน การสร้างความ เชื่อถือของงานประชาสัมพันธ์นั้น กระทำได้โดยการเปิดเผยข้อเท็จจริงของสถาบันแก่ประชาชนโดยไม่ปิดบังหรือบอกรับ การมี เรื่องปกปิดก็เท่ากับว่าเป็น การกันระดมส่งข่าวสารหรือสร้างความ เข้าใจกับปวงชนใต้น้อยลงเป็นอันมาก ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้ เรื่อยไปสถาบันก็ยากที่จะมีความมั่นคงอยู่ได้ เพราะขาดการสนับสนุนและความไว้วางใจจากประชาชน จึงควรมีการเปิดเผยความจริงในการบริหารให้มากที่สุด

5. การวางแผนและการกระทำที่ต่อเนื่อง การประชาสัมพันธ์ที่ถูกต้องจะต้องมีการวางแผน เช่นเดียวกับงานทุกอย่าง การประชาสัมพันธ์จึงมิใช่้งานง่าย ๆ อย่างที่คนเข้าใจ หากแต่เป็นศาสตร์อย่างหนึ่งที่มีกรรมวิธีในการดำเนินงานอันซับซ้อน มีการสำรวจวิจัยก่อนการวางแผนดำเนินงาน และการประเมินผลเช่นเดียวกับงานระดับบริหารอื่น ๆ และเป้าหมายของการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ คือการสร้างและรักษาความ เข้าใจอันดีระหว่างสถาบันกับประชาชน แต่การที่จะให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวนี้ จะกระทำโดยรวดเร็วมิได้ จำเป็นต้องอาศัยเวลาโดย

ดำเนินโครงการเป็นขั้น ๆ ไป ดังนั้นการประชาสัมพันธ์จึงต้องกระทำต่อเนื่องกันไป

6. การคำนึงถึงประโยชน์ทั้งสองฝ่าย งานประชาสัมพันธ์จะต้องดำเนินไปโดยตระหนักถึงผลประโยชน์ทั้งของสถาบันและของประชาชนกลุ่มที่เกี่ยวข้องเป็นหลักในการดำเนินงาน มิใช่เพื่อผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติหรือตัวเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์เอง งานประชาสัมพันธ์ที่ถูกต้องจะต้องเป็นการปฏิบัติในนามของสถาบันเพื่อประโยชน์ของสถาบันเท่านั้น (ชม ภูมิภาค 2516 : 67)

การประชาสัมพันธ์ของรัฐในปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ต้องมีเครื่องมือเป็นอุปกรณ์ช่วยเหลือมิฉะนั้นก็จะปฏิบัติงานไม่ได้ผลกว้างขวางเต็มเม็ดเต็มหน่วย เครื่องมือเหล่านี้ก็คือลมปาก เอกสาร หนังสือพิมพ์ ภาพโฆษณา ภาพถ่าย ภาพยนตร์ การให้สัมภาษณ์ หนังสือพิมพ์วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ ปรากฏกา และการแสดงนิทรรศการ (วิทย์ ศิวะศรียานนท์ 2514 : 165)

ปัจจุบันการประชาสัมพันธ์เข้าไปมีบทบาทอยู่แทบทุกหน่วยงานไม่ว่าของรัฐบาลหรือของเอกชน การวางแผนพัฒนาประเทศ ได้นำเอาการประชาสัมพันธ์เข้าไปช่วยให้แผนพัฒนาดำเนินไปสู่เป้าหมายมากยิ่งขึ้น นับว่าเป็นการยอมรับอย่างแน่นอนแล้วว่าวิชาการประชาสัมพันธ์มีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศไม่ว่าสาขาใดก็ตาม การพัฒนาประเทศจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือ รัฐจะต้องสร้างความเข้าใจกับประชาชนให้มาก เพื่อให้ประชาชนยอมรับว่าการพัฒนาประเทศก็คือการพัฒนาที่เกิดจากประชาชนเจ้าของประเทศนั่นเอง เมื่อประชาชนพัฒนาไปตามเป้าหมายแล้ว การพัฒนาประเทศสู่เป้าหมายก็ง่ายขึ้น (บวรจสุข สีหอำไพ 2521 : 32)

เนื่องจาก "หลักสูตรโสตทัศนูปกรณ์เพื่อการประชาสัมพันธ์" ของโรงเรียนการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ของส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ที่ผ่านการฝึกอบรมจากโรงเรียนการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ไปแล้ว 13 รุ่น มีจำนวนทั้งสิ้น 336 คน แต่ยังมีได้มีการติดตามผลผู้ผ่าน

การฝึกอบรมในการนำความรู้ที่ได้รับ ไปปฏิบัติว่าได้ผลมากน้อยเพียงไร และปัจจุบันยังคงปฏิบัติหน้าที่ด้านนี้อยู่หรือไม่ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากน้อยเพียงใด อุปสรรคและปัญหาในการใช้สื่ออย่างไรบ้าง ผู้วิจัยจึงได้หยิบยกเรื่องนี้มา เป็นหัวข้อในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อติดตามผลผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรไสดท์ศนูปรณ์ เพื่อการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์

คำจำกัดความของการวิจัย

1. ผู้ผ่านการฝึกอบรม หมายถึง ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่ไสดท์ศนูปรณ์ ช่างศิลป์ หรือช่างเทคนิคของส่วนราชการนั้น ๆ เลือกส่ง เข้ารับการอบรมในหลักสูตร ไสดท์ศนูปรณ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ของโรงเรียนการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์

2. หลักสูตรไสดท์ศนูปรณ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ หมายถึง หลักสูตรที่ทางโรงเรียนการประชาสัมพันธ์ได้กำหนด เนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือไสดท์ศนูปรณ์ทุกชนิด รวมทั้งความรู้การประชาสัมพันธ์ควบคู่กันไปด้วย ประกอบด้วยภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และการศึกษาดูงานนอกสถานที่ โดยใช้ระยะเวลาการฝึกอบรมในหลักสูตรนี้ประมาณ 8 สัปดาห์

3. โรงเรียนการประชาสัมพันธ์ หมายถึง ส่วนราชการสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2504 มีหน้าที่จัดการศึกษาอบรมทางด้าน การประชาสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสาร การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง การหนังสือพิมพ์สัมพันธ์ ไสดท์ศนูปรณ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งให้ความร่วมมือแก่หน่วยราชการและสถาบันต่าง ๆ ในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการประชาสัมพันธ์ เพื่อสนับสนุนการบริหารและการพัฒนาประเทศตามนโยบายของรัฐบาล

โรงเรียนการประชาสัมพันธ์ได้เปิดอบรมสาขาวิชาการต่าง ๆ โดยมีหลักสูตรอบรม

ดังนี้

1. หลักสูตร เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ระดับบริหาร
2. หลักสูตร เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ฝ่ายอำนวยการ
3. หลักสูตร เจ้าหน้าที่หนังสือพิมพ์สัมพันธ์
4. หลักสูตร เจ้าหน้าที่โสตทัศนูปกรณ์ประชาสัมพันธ์
5. หลักสูตร เจ้าหน้าที่ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง
6. หลักสูตร เจ้าหน้าที่รายการวิทยุกระจายเสียง รุ่นพิเศษ
7. หลักสูตร เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์จังหวัด
8. หลักสูตร เจ้าหน้าที่ช่างเทคนิค

สำหรับ หลักสูตรโสตทัศนูปกรณ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ได้เริ่มดำเนินการอบรมรุ่นที่ 1 เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2512 จนถึงปัจจุบันมีผู้ผ่านการฝึกอบรมทั้งสิ้น 13 รุ่น มีจำนวนทั้งสิ้น 336 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. จะทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและการใช้โสตทัศนูปกรณ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ตลอดจนสภาพของโสตทัศนูปกรณ์ที่มีอยู่ในหน่วยงานของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมว่าพร้อมที่จะใช้งานได้มากน้อย เพียงใด
2. จะได้นำผลการวิจัยครั้งนี้มาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรโสตทัศนูปกรณ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป